

Міністерство освіти і науки України
Харківський обласний відділ Українського географічного товариства
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Університет м. Орадя (Румунія)
Могильовський державний університет ім. А.А. Кулешова (Білорусь)
Харківська обласна станція юних туристів

РЕГІОН - 2016:

СТРАТЕГІЯ ОПТИМАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(м. Харків, 10 – 11 листопада 2016 р.)

Харків
2016

Редакційна колегія: В.С. Бакіров, д. соц. н., проф., акад. НАН України (голова редакційної колегії), Л.М. Немець, д. геогр. н., проф. (заступник голови редакційної колегії), М.О. Барановський, д. геогр. н., проф., А.П. Голіков, д. геогр. н., проф., Н.В. Гусєва, к. геогр. н., доц., Ю.І. Кандиба, к. геогр. н., доц., Л.В. Ключко, к. геогр. н., доц., С.В. Костріков, д. геогр. н., проф., К.В. Мезенцев, д. геогр. н., проф., К.А. Немець, д. геогр. н., проф., Я.Б. Олійник, д. екон. н., проф., акад. АПН України, І.О. Пилипенко, д. геогр. н., доц., Г.П. Підгрушний, д. геогр. н., ст. наук. співроб., К.Ю. Сегіда, к. геогр. н., доц.

Адреса редакційної колегії: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, к. 3-62, тел. 8(057) 707-52-74, e-mail: konfregion@ukr.net.

Затверджено до друку рішенням вченої ради факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 3 від 17.10.2016 р.).

Регіон – 2016: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 10 – 11 листопада 2016 р.). – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – 347 с.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Матеріали пройшли внутрішнє рецензування.

ISBN 978-966-285-361-2

© Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, оформлення, 2016

З М І С Т

ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ

<i>Немець Л.М., Ключко Л.В., Сегіда К.Ю., Немець К.А., Кандиба Ю.І., Гусєва Н.В., Вірченко П.А.</i> РОЗВИТОК СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ В ХАРКІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	12
<i>Барановський М.О.</i> ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦЕНТРІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД РЕГІОНІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ	17
<i>Бондаренко Е.Л.</i> ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГІС ПРИ ПРОВЕДЕННІ МОНІТОРИНГУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	20
<i>Костріков С.В.</i> СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІС ДЛЯ АНАЛІЗУ УРБООГЕОСИСТЕМ	23
<i>Мальчикова Д.С.</i> МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ У РЕГІОНАЛЬНОМУ АНАЛІЗІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	26
<i>Мезенцев К.В., Гаврилюк О.К.</i> ПОЛІАРИЗАЦІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА РІВНЕМ УРБАНІЗОВАНОСТІ	30
<i>Олійник Я.Б.</i> ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИЙ СЕКТОР РЕГІОНУ: ФОРМУВАННЯ ТА СТРУКТУРА	33
<i>Пасько В.Ф.</i> РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	36
<i>Пилипенко І.О., Нападівська Г.Ю.</i> МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТОПОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПОШУКУ ПРОСТОРОВИХ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ	39
<i>Підгрушний Г.П., Іщенко Ю.Д.</i> КРЕАТИВНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЛЮСІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	41
<i>Яворська В.В., Панишина Ю.А., Лебединець Н.В.</i> ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	44
<i>Omoush M.M., Pokolodna M.M.</i> THE DEVELOPMENTAL ROLE OF ECOTOURISM	47

комп'ютерних програм. В Україні, зокрема в Карпатах такі походи є досить популярними. Щоб займатися спелеотуризмом, необхідно мати фізичну, технічну, а також психологічну підготовку. Так як більшість карстових печер України не є туристично облаштованими, окрім печер: Кришталева, Вертеба, Еміне-Баїр-Хосар, Мармурові.

Отже, аналіз екстремального туризму показав, що є різні види такого відпочинку, що приваблює до себе різні групи споживачів і робить екстремальний туризм масовим явищем. Основними проблемами розвитку екстремального туризму в Україні є недостатньо розвинена інфраструктура та реклама екстремального продукту, що гальмує його розвиток. Ринок екстремальних туристичних потребує значної підтримки з боку державних та приватних структур. Для подальшого розвитку цього сегменту ринку туристичних послуг необхідно здійснювати ґрунтовні дослідження у цій сфері, які повинні супроводжуватись системними організаційними моментами, а саме – плануванням та прогнозуванням розвитку цього сегменту ринку туристичних послуг. Інтенсивний розвиток екстремального туризму в Україні сприятиме зміцненню її економіки та утвердженню окремих туристичних регіонів. Вирішення проблем розвитку туризму вплине, як на покращення економічного, так і соціального розвитку України.

Список використаних джерел: 1. Великий енциклопедичний словник / під. ред. Лапіна І.К. – М.: АСТ, 2008. – 1248 с. 2. Мальська М.П. Навчально-методичні вказівки з курсу «Екстремальні види туризму» для студентів напряму підготовки «Туризм» / М.П. Мальська, А.Б. Ховалко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 50 с. 3. Наукова бібліотека «Буковина» – Підручники / Туризм / Проблеми географії та менеджменту / Розвиток екстремальних різновидів спортивно-оздоровчого туризму. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://buklib.net/component/option,com_jbook/task,view/Itemid,99999999/catid,240/id,10628/. 4. Розвиток екстремальних різновидів спортивно-оздоровчого туризму: Підручник [Електронний ресурс] // Явкін В.Г., Руденко В.П., Кароль О.Д. та ін. – Чернівці: Рута, 2006. – 260 с. – Режим доступу: http://buklib.net/component/option,com_jbook/task,view.

УДК 624:69:72

ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ НА ПРИКЛАДІ СТАРОСАЛТІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Т.О. Черноносова, О.В. Завальний
chernonosova1962@meta.ua

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, Харків, Україна*

Сучасна економіка України є однією з найбільш енергоємних і витратних у світі. За оцінками фахівців, неефективне використання енергії призводить до втрати 40% усієї виробленої енергії в країні. При цьому основними

© Черноносова Т.О., Завальний О.В., 2016

споживачами, як і в більшості європейських країн, залишаються житлові будинки та будівлі соціального призначення, які споживають понад 30% кінцевої енергії. Низькі, у порівнянні з європейськими, ціни на паливо стримують процес підвищення енергоефективності будівлі. Але збільшення вартості енергоносіїв з кожним днем підвищує інтерес громадськості до енергоефективних технологій [1-2].

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова разом з керівництвом Старосалтівської ОТГ розробив «План соціально-економічного розвитку Старосалтівської об'єднаної територіальної громади Вовчанського району Харківської області». Серед найважливіших умов сталого розвитку є вирішення проблем ефективного використання енергії в бюджетних установах і на промислових підприємствах при експлуатації систем теплопостачання будівель, які протягом останніх років були і залишаються одними з основних чинників економічної безпеки. При цьому енергетична ефективність буде залежати від науково-обґрунтованого економічного аналізу проведених енергетичних обстежень та оптимізації впровадження енергоефективних заходів. Дослідження вітчизняного та зарубіжного досвіду в області енергосудової будівель переконують, що вдалий результат можна домогтися лише після проведення заходів, на основі яких має формуватися план енергоспоживання конкретного будинку. Найбільш важливими в теперішній час мають стати такі чинники енергетичної політики: термомодернізація будівель, застосування систем контролю та управління енергоспоживанням, збільшення в енергетичному балансі частки альтернативних джерел енергії та видів палива [1-2].

Витрати на придбання енергоносіїв на території Старосалтівської ОТГ невпинно зростають внаслідок національних і світових тенденцій до підвищення цін на паливно-енергетичні ресурси та зростанням споживання енергоресурсів кінцевими користувачами. Таким чином проблема енергоспоживання з кожним роком стає все більш актуальною для громади.

Теплопостачання на території ОТГ здійснює Вовчанське підприємство теплових мереж, до складу якого входять 7 діючих котелень, 2 з них у смт. Старий Салтів, та топкові, які здійснюють теплозабезпечення закладів культури, освіти та охорони здоров'я.

Основними споживачами енергоресурсу для опалення будівель бюджетних установ Старосалтівської ОТГ є: дошкільні заклади, заклади освіти, заклади охорони здоров'я.

Одним з передбачених планом соціально-економічного розвитку проєктів, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетом на формування інфраструктури Старосалтівської ОТГ є «Проект комплексної реконструкції будівлі дитячого садка «Барвінок-100».

Мета проєкту - збереження будівлі закладу соціальної сфери від руйнації, підвищення її енергоефективності.

Діяльність у рамках проєкту спрямована на впровадження:

- технічних (технологічних) заходів: впровадження новітніх технологій для зменшення тепловтрат через огорожувальні конструкції будівель

(термомодернізація будівель, погодозалежна система управління режимами системи опалення, встановлення термостатичних клапанів на опалювальних приладах, заміна опалювальних приладів, використання комбінованих котелень, котлів на альтернативних видах палива);

- структурних заходів: зменшення обсягів використання імпортованих енергоносіїв; заміщення в енергетичному балансі вуглеводневого палива іншими джерелами енергії, в першу чергу відновлюваними.

- організаційних заходів: формування місцевої системи моніторингу і контролю за ефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів; популяризація серед широких верств населення через засоби масової інформації ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів.

Будівля дитячого садка «Барвінок-100» збудована та здана в експлуатацію в 1983 році. На даний час будівля в незадовільному технічному стані і потребує капітального ремонту та реконструкції фасаду, даху із запровадженням новітніх енергозберігаючих технологій; заміни дерев'яних віконних та дверних блоків на сучасні енергозберігаючі блоки; капітального ремонту внутрішньої системи електромережі з повною заміною застарілого електрообладнання на сучасне; капітального ремонту мережі внутрішнього теплопостачання; капітального ремонту інженерних комунікацій каналізації та водопостачання; внутрішніх та зовнішніх ремонтно-будівельних робіт.

Основна проблема будівлі дитячого садка – порушення навчально-виховного процесу у зв'язку з протіканням покрівлі, нестабільним температурним режимом, збільшенням захворюваності учасників навчально-виховного процесу (діти, вихователі та ін. співробітники закладу). В рамках проекту планується, провести енергоаудит будівлі, визначити енергоплан і основні енергозберігаючі заходи з поліпшення конструктивних, теплозахисних якостей об'єкту з урахуванням їх відповідності сучасним нормативам з енергозбереження; запропонувати послідовний комплекс заходів щодо енергorenovaції будівлі за рахунок реконструкції та утеплення стін, заміни вікон, реконструкції і утеплення даху із запровадженням новітніх енергозберігаючих технологій, установки енергорегулюючих приладів, енергorenovaції системи освітлення, опалення, водопостачання та водовідведення; розрахувати економічний ефект запропонованих заходів. При відповідному фінансуванні всі рекомендовані заходи можна проводити одночасно.

Для досягнення стратегічної мети підвищення енергетичної ефективності будівель бюджетних установ, необхідним є створення дієвого управління енергоефективністю на місцевому рівні.

Для оптимізації структури енергетичного балансу пропонується розглянути наступні види відновлюваних джерел енергії: сонячна енергія; біоенергія; комбіновані енергетичні системи на основі нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії та системи акумуляування.

В результаті провадження комплексних реноваційних та енергоефективних заходів, спрямованих на скорочення бюджетних витрат, Старосалтівська ОТГ зможе забезпечити скорочення обсягів енергоспоживання

бюджетними установами більше ніж на 30%, а також забезпечити конкурентоспроможність підприємств агропромислового комплексу шляхом впровадження альтернативних джерел енергії. Для реалізації інноваційної стратегії розвитку інфраструктури, соціальної сфери громади та фінансів в системі адміністрування громади має з'явитись спеціальна ланка керування – система енергетичного менеджменту, яка повинна забезпечити раціональне використання енергетичних ресурсів у процесі забезпечення потреб міста необхідними енергетичними послугами.

Список використаних джерел: 1. Практика інноваційних розробок у сфері територіально-просторового розвитку міст і регіонів: монографія / В.Т. Семенов, О.В. Завальний, Т.О. Черносова та ін. 2. Государственная целевая экономическая программа энергоэффективности на 2010-2015 годы. Утверждена Постановлением Кабинета Министров Украины от 1 марта 2010 № 243. 3. Бабаев В.Н. Повышение энергоэффективности зданий на основе их термомодернизации. / В.Н. Бабаев, Ф.П. Говоров, Т.В. Ратина, К.А. Ратина. / Научно-технический сборник «Энергобережения в строительстве та архитектуре». Выпуск 3. – Київ, 2012.

УДК 911.3

РИНОК ОФІСНОЇ НЕРУХОМОСТІ МІСТА КИЄВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Д.О. Шелемеха

shelemeha@yandex.ru

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Актуальність. Розвиток ринку комерційної нерухомості напряму залежить від економічної ситуації в країні, політичної стабільності та інвестиційного клімату в її регіонах. Офісна нерухомість є однією з складових частин ринку комерційної нерухомості, тому її стан безпосередньо пов'язаний від вказаних чинників. В зв'язку з ситуацією, яка склалася в країні, ринок офісної нерухомості переживає не найкращі часи. За 2015 рік в Києві обсяг нових офісних приміщень склав лише 56 тис. кв. м, що є мінімальним значенням для ринку з 2008 року. Таке скорочення нової пропозиції орендних площ може бути пов'язане з падінням інвестиційної привабливості будівництва нових об'єктів офісної нерухомості через суттєве зниження орендних ставок. Інвестори просто не впевнені в можливості реалізації тих чи інших проектів. Рівень вакантності на ринку офісної нерухомості має досить високі показники, що також може бути причиною низького обсягу введення нових площ.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану ринку офісної нерухомості міста Києва та виявлення проблем і перспектив його розвитку.

За даними компанії Jones Lang LaSalle станом на 2016 рік в Києві розміщено 184 бізнес-центра. Площа київських класифікованих об'єктів оцінюється в 1600 – 1750 тис. кв. м.

© Шелемеха Д.О., 2016